

ד. 1) האם גם בחטאת עבודת כוכבים ובחטאת עולה ויורד ובחטאת הקהל איכא עיכוב בשינוי קודש ובשינוי בעלים, ומנלן? 2) פסח שלא בזמנו ששחטו לשמו, מה דינו ומנלן? 3) פסח ששחטו שלא בזמנו לשם שאר זבחים, האם כשר הוא, ומה דינו לענין נסכים? ומהיכן ילפינן לה למסקנת הגמ', ומה ההכרח דרוקא באופן זה דרשינן לה?

ה. 1) השוחט פסח שלא בזמנו לשם שאר זבחים, האם דינו כשם הזבח שחישב עליו, ומדוע? 2) במאי איירי הקרא "ואם מן הצאן קרבנו לזבח שלמים", ומה ההכרח דבהכי איירי? 3) מה דרשינן מדכתיב "אם כבש הוא מקריב" ומדכתיב "ואם עז קרבנו"? 4) מה הם "שלמים הבאים מחמת פסח"? ולכמה זמן נאכלת חגיגת י"ד? ולכמה זמן נאכל מותר הפסח שקרב שלמים, והאם יש להוכיח דבר זה מסוגיין?

ו. 1) כמה קראי נאמרו בענין פסח שקרב שלמים, ואמאי הוצרכו לכולהו? ומה דינו של פסח בן שתי שנים שהופרש קודם לזמנו? 2) המקריב חטאת חלב לשם חטאת דם, או לשם חטאת נחשון וכיוצא בה, או לשם חטאת טומאת מקדש וקדשיו, מה דינה ומדוע? 3) הזורק דם חטאת חלב על מנת לכפר המחויב חטאת דם או חטאת נזיר או חטאת טומאת מקדשין וקדשיו, מה דינה ומדוע?

ז. 1) השוחט על מנת לקבל הרים או לזורקו שלא לשמה, מה דינו ומדוע (פרט)? 2) מה הדין בכהאי גוונא לענין מחשבת פיגול, והאם אפשר ללמוד מפיגול אף לענין מחשבת שלא לשמה, ומדוע? 3) השוחט בהמת חולין וזרק את דמה לשם עבודת כוכבים, מה דינה של הבהמה ומדוע? וכיצד הדין היכא דלא זרק לשם עבודת כוכבים, אלא דבשעת השחיטה חשב לזרוק לשם עבודת כוכבים, ומדוע?

ח. (1) מה דין האשם ששחטוהו שלא לשמו? ומהיכן סברו ללומדו, ואמאי נדחה, ומהיכן למדוהו למסקנת סוגיין? והאם יש ללמוד מהתם אף לענין מקום נתינת דם האשם, ומדוע? (2) האם יש ללמוד למקום דם האשם בקל וחומר מעולה, ומדוע? (3) כמה מתנות נותנים על המזבח מדם החטאת, וכיצד נותנים אותן? וכמה מתנות נותנים מדם האשם, וכיצד נותנים אותן? (4) מי עדיף על מי: היקש או קל וחומר? וכיצד עבדינן היבא דאיבא היקש או גזירה שוה נגד מיעוט?

ט. (1) מה דין דמים החיצונים שנכנסו להיכל? ומה דין הבשר הנכנס להיכל? ומה דין השוחט בהיכל? (2) מה ילפינן מדכתיב גבי מנחה "קדש קדשים היא כחטאת ובאשם"? (3) מה דינם של שאר זבחים שנשחטו לשם חטאת ופסח, ומדוע?

י. (1) מה דעתו של שמעון אחי עזריה גבי פסול שלא לשמה (פרט), ומהיכן יליף לשיטתו? (2) מי גבוה ממני: שלמים או בכור, ומדוע? ומאי קמשמע לן מתניתין בהאי דינא? (3) מה דינו של פסח שנשחט בי"ד שחרית שלא לשמו, ומדוע? והאם יש להוכיח מדינו אף להיבא דשחטו בשחרית לשמו? והאם יש להוכיח לדין זה מדכתיב "בין הערביים" או מדכתיב "שם תזבח את הפסח בערב", ומדוע?

יא. (1) אימתי הוא הזמן של הדלקת המנורה, ושל תמיד וקטורת של בין הערביים, ומהיכן ילפינן לה? והאם אפשר ללמוד מדכתיב "בין הערביים"? (2) אימתי מפרישים את הקרבן פסח, ומדוע דווקא בזמן זה? (3) איזה דין חידש ר' אפטוריקי מכח הסתירה בפסוקים בענין זמנו של שור וכשב להיות ראוי לגבי המזבח? ואמאי לא סגי בקרא ד"ביום צוותו"?

יב. 1) מה אמר ר' יוחנן גבי בהמה של שני שותפין שהקדיש חציה וחזר ולקחה והקדיש חציה, ומה שמעינן מדבריו (פרט), ואמאי לא שמעינן לדינו ממתניתין דמפריש נקיבה לפסחו? 2) אבל חלב והפריש קרבן והמיר דתו וחזר בו, מה דין הקרבן, ומדוע? והאם אפשר ללמוד את דינו ממפריש חלב ונתשטה וחזר ונתשטה, או את דינו של נשתטה מהמיר דתו, ומדוע? ומה דינו היכא דהפריש קרבנו לאחר שהמיר, ומדוע? 3) אבל חלב והפריש קרבן והורו בית דין שחלב מותר וחזרו בהן, מה דין הקרבן, ומדוע? 4) מה דעת בן עזאי גבי השוחט עולה שלא לשמה, ומהיכן יליף לשיטתו?

יג. 1) מה הן העבודות דמחשבת שלא לשמה פוסלת בהן? ומה הדין המחשב באותה עבודה לשמה ושלא לשמה? 2) באיזה עבודה איירי הקרא "והקריבו בני אהרון הכהנים את הדם", ומגלן? ומה ילפינן מדכתיב "בני אהרון", וכיצד ילפינן לה? 3) מה שמועה שמע ר' טרפון בענין קבלה וזריקה, וכיצד פירשה ר' עקיבא? והאם סותר הוא להמבואר במתניתין גבי קבלה, ומדוע?

יד. 1) מה הוא "כללא דמילתא" לפסול הקרבן משום מחשבת פיגול, ומהיכן ילפינן להאי כללא? והאם האי כללא סותר למאי דאיבעיא לן במנחות גבי חישוב לנשפכין, ומדוע? 2) היכן נאמר עיקר דין פיגול, ומהיכן ילפינן אף לשאר זבחים? והאם יש נפקא מינה מהיכן ילפינן לה? 3) באלו עבודות של המנחה מחשבת פיגול פוסלת, ומדוע דווקא באלו?

בהצלחה!

תשובות למבחן זבחים ז יג

א. (1) לדעת רבה יצא ידי חובת תורתו, משום דסוף סוף לשם תודה נשחטה, והוכיח כדבריו מהא דמיטעה הברייתא רק שלמים שנובחו לשם תודה. ולדעת ר' חסדא תורתו פסולה משום דבעינן לשם תודה דידיה. וכתב רש"י דילפינן לה מדכתיב "תורת שלמיו". ואם שחטה על מנת שיתכפר שמעון, הוי שינוי בעלים וכולי עלמא מודו דלא מהני. [והיינו אם התכוון דהזריקה תהיה על שמעון]. וכתב רש"י דהוא הדין דנחלקו גבי חטאת. והתוס' כתבו, דדווקא גבי תודה נחלקו דאיכא קרא, אבל בחטאת כולי עלמא מודו דכשרה, מלבד היכא דשחטה לכפרת שמעון דהוי שינוי בעלים ולא מהני.

(2) השוחט תודה לשם שלמים יצא ידי חובתו, משום דקרי לה רחמנא "זבח תורת שלמיו". ואם שחטה לשם תודה אחרת דידיה נמי מהני. אבל שלמים לשם תודה לא מהני, משום דשלמים לא איקרי תודה.

(3) ילפינן מקרא דשינוי בעלים [בחטאת, ולגירסת התוס' אף בעולה] הוא דווקא היכא דשוחט על המחויב כפרה דכוותיה, וכיון דחטאת מכפרת אף על חייבי עשה מקל וחומר, שפיר חשיב כפרה כוותיה ופסול. אבל אם הוא מחויב עולה אמרינן בסוגיין דלא חשיב כפרה דידיה ואינו פוסל. וביאר רש"י דכיון דכבר הפריש לעולתו, ועולה מכפרת על עשה מקיבצא, אינו שייך בכפרת החטאת דמכפרת על עשה רק מקופיא. והתוס' כתבו דאיירי בלא הפריש אלא רק נדב, דאי כבר הפריש, הא על שאר העשים דמשעת הפרשה שפיר שייכי בחטאת. [ולגירסת השיטמ"ק ברש"י, אף רש"י מודה דאיירי רק בנדב ואכתי לא הפריש].

ב. (1) לדעת רבא אין שינוי בעלים לאחר מיתה, משום דאינו צריך כבר כפרה. אמנם רב פנחס בריה דרב אמר דשפיר יש לו בעלים דהא היורשין מתכפרים בו. ומסקינן דכוונתו דאף יש פסול בשינוי בעלים.

(2) רבא הגדירה כדורון, דהא בלא תשובה אינה מכפרת דזבח רשעים תועבה, ואם כבר עשה תשובה, הא על חייבי עשה התשובה מכפרת, אלא מוכרח דהוא דורון דבא לאחר הפרקליט. ובוזה ביארו הא דלעולם באה החטאת קודם לעולה. ואף דיש חטאות דאינן לרצות, אפילו הכי לא חילקה תורה.

(3) לדעת רב ספרא, שינוי קודש ילפינן מדכתיב "ועשית פסח", שינוי בעלים ילפינן מדכתיב "ואמרתם זבח פסח" דאם אינו ענין לקודש תנאו לבעלים. ולעכב ילפינן מדכתיב "הוא" דרק אם נעשה ככל מצוותו כשר. ואף דהאי קרא איירי בזביחה, הואיל וגלי גלי. ולדעת רב אשי למצוה ילפינן מהיקשא דזאת התורה, ואיכא התם ריבוי אף לפסח, ולעכב ילפינן מהני קראי, ואחר דגילתה תורה לעכב שפיר ילפינן משלמים דאין חילוק בין העבודות.

(4) לרב ספרא ילפינן מינה עיכובא. ולרב אשי אתי ללמד דדווקא פסח מעכב, אבל שלמים דכתיב ביה הוא גבי הקטרת אימורים, אינו מעכב. והתוס' הביאו דאיכא עוד "הוא" וילפינן מינה למעט תמורה. ועוד הביאו, דר' אליעזר דרש מינה דלא הוא כשר לשם אחרים ולא אחרים כשרים לשמו, ואזיל לטעמיה דאף באשם דרשינן מהוא לעכב.

ג. (1) מצינו בסתם חטאת ילפותא בשחטה וקבלה דבעינן לשם חטאת. ולענין שאר העבודות מסקינן דילפינן משלמים. ובחטאת נזיר מצינו ילפותא דבעינן כל עבודות לשמה דכתיב "ועשה את חטאתו". וכן בחטאת מצורע מצינו ילפותא לכל עבודות דכתיב "ועשה הכהן את החטאת". וליכא למילף נזיר ומצורע מסתם חטאת, לפי שבאה על חייבי כריתות, וחטאת חלב לא באה מנזיר ומצורע, לפי שיש בהם אף קרבנות אחרים. ונזיר לא אתי ממצורע או מחטאת לפי שישנו בשאלה, ומצורע לא אתי מנזיר או מחטאת לפי שישנו בדלות. ובכולהו האי קראי לעכב אתו, דהא למצוה ילפינן מדהוקשו כל הקרבנות לשלמים. [וכתבו התוס' לקמן דאיכא ילפותא נמי בחטאת הקהל, ולא ילפינן לה משאר חטאות משום דאין שינוי בעלים פוסל בהם].

(2) מצינו בחטאת נזיר דכתיב "חטאתו", ובחטאת מצורע דכתיב "וכיפר על המטהר". וקאי בהו על כל העשיות וכמבואר בקרא. וכן ילפינן איסור בשינוי בעלים בזריקה מדכתיב גבי חטאת עולה ויורד "וכיפר עליו הכהן מחטאתו". וכתבו התוס' דבחטאת חלב שפיר ילפינן מחטאת עולה ויורד, ואף דהתם איירי לענין זריקה, מכל מקום ילפינן מדלא חילק הכתוב בשלמים בין זריקה לשאר העבודות, הוא הדין לא תחלוק בחטאת בין זריקה לשאר העבודות.

(3) כתבו התוס' דדוקא מחטאתו דכתיב גבי עולה ויורד וגבי נזיר דרשינן להו, משום דקאי על הקרבן. אבל בחטאת חלב כתיב "על חטאתו" לא קאי על הקרבן, אלא קאי על החטא גופיה, וכן מחטאתו דכתיב גבי שער נשיא משמע דקאי על החטא ולא דרשינן ליה. ועוד כתבו, דחטאתו דכתיב בחטאת חלב ובשעיר, לאחר הקטרת אימורים איירי, ולא מעכבו.

(4) כתבו התוס' דבעלמא משמע דעדיף טפי לאוקמי קרא לשינוי בעלים באם אינו ענין, ובסוגיין לגירסת רש"י מבואר דמעיקרא ילפינן עיכוב לשינוי קודש, ורק אחר כך דרשינן לשינוי בעלים. וכתבו, דאף לגירסת רש"י יש לומר דכיוון דאשכחן כבר קרא לשינוי בעלים בזריקה, עדיף טפי לאוקמי קרא לעיכוב בשינוי קודש.

ד. (1) למצוה ילפינן בכל החטאות מדהוקשו לשלמים, [מלבד שינוי בעלים בחטאת הקהל דלא משכחת לה]. ולעכב בחטאת עבודת כוכבים ילפינן מחטאת חלב דהא תרווייהו בכרת. ובחטאת עולה ויורד ילפינן במה הצד מחטאת חלב ונזיר. ובחטאת הקהל דלא ילפו מינייהו דהא ליתא בשינוי בעלים, ולר' שמעון לית בהו פיגול, ילפינן להו מדכתיב "חטאת הקהל היא".

(2) אם שחטו אחר הפסח, כיוון דלא בעי עקירה והוי שלמים, דינו כשלמים ששחטם לשם פסח דאינם נפסלים. אבל אם שחטן קודם הפסח לשם פסח, מבואר בברייתא דפסול. וכתב רש"י דהוא משום דכתיב כמה זימני דזמני בי"ד בין הערביים. והתוס' הביאו בשם הקונטרס דהוא משום דלא חזי למילתיה. [ובהמשך סוגיין מבואר דילפינן לפסולו ממייעוט דכלל ופרט, או מריבוי ומיעוט. עיין שיטמ"ק בהשמטות].

(3) מסקינן דמדכתיב גבי שלמים "ואם מן הצאן קרבנו לזבח שלמים לה'", והאי לזבח שלמים מיותר הוא, דהא בשלמים איירי. אי נמי, מן הצאן מיותר הוא, דהא כתיב לבסוף "אם כבש", דהאי קרא גבי פסח דבא מן הצאן איירי, דלא בזמנו אינו אלא שלמים, ומשום הכי צריך הוא נסכים כשלמים. ומדכתיב "לזבח שלמים" דרשינן לה בריבוי ומיעוט [וברש"י ביאר משום דכתוב הוא בסמיכות, ולא משמע לרבות כלל. והתוס' ביארו, דהאי לישנא דריבויא הוא], דאף בכל מחשבות שיחשוב אינו פוסל את הקרבן. וליכא למימר דבכלל ופרט דרשינן לה, דאי הכי יש לרבות כל דדוקא כעין הפרט דשלמים דבא בנדר ובנדבה.

ה. (1) אמרינן בגמ' דדוחין קדשים הנאכלים לכל אדם אצל קדשים הנאכלים לכל אדם. אי נמי, דוחין קדשים קלים אצל קדשים קלים ולא אצל קדשי קדשים. ולהכי אם חישב עליו לשם עולה או חטאת ואשם אין דינו כמותם, אלא הוי כשלמים ששחטן שלא לשמן. ואף אם שחטן לשם מעשר, אין דינו כמעשר [ליתנו לכהן ולא להצריכו נסכים], משום דכתיב במעשר "העשירי יהיה קודש" ולא אחר. וכן אינו יכול להיות בכור, משום דילפינן "עברה עברה" ממעשר. וכן אינו יכול להיות תמורה, משום דכתיב "והיה הוא ותמורתו" דאיירי דווקא בקרבן שהמירוהו בחולין. וכן אם שחטו לשם תודה אינו חייב בלחם, דלא עדיף ממותר תודה שאינו טעון לחם.

2) דרשינן לה אפסח שבא רק מן הצאן. ואף דאשם נמי דינו מן הצאן, מכל מקום אינו בא מכל הצאן אלא מאילים, וצאן משמע כל מיני הצאן. ואף דכתיב "מן" וכל היכא דכתיב "מן" למעט הוא, אף הכא למעט נקיבה וזכר בן שתי שנים אתי.
3) מדכתיב "כבש" ילפינן לרבות פסח לאליה. ומדכתיב "אם" ילפינן לפסח שעברה שנתו ולשלמים הבאים מחמת הפסח שדינם כשלמים לענין סמיכה ונסכים ותנופת חוזה ושוך. ומדכתיב "אם עז" ילפינן למעט עז מאליה.
4) רש"י פירש דהם חגיגת י"ד, ולקמן גבי שלמי פסח שנאכלים ליום ולילה, גם פירש שהם חגיגת י"ד. והתוס' כתבו דחגיגת י"ד נאכלת לשני ימים ולילה ככל שלמים. ושלמים הבאים מחמת פסח היא מותר פסח שקרב שלמים, ובהם נאמר הדין דנאכלים ליום ולילה כתורה. וכתבו התוס' דהכי מוכח מהא דמקשינן דאם חישב לשם תורה יצטרך לחם, ולא אמרינן דיאכל רק ליום ולילה, אלא משום דאף מותר הפסח נאכל רק ליום ולילה.

1) נאמרו תלתא קראי. אחד בפסח דכתיב "ובחתי פסח לה" אלוקיך צאן ובקר", ואחד בשלמים דכתיב "ואם מן הצאן קרבנו", ועוד אחד בשלמים דכתיב "ואם כבש". ומסקינן דכולהו צריכי, דבעינן אחד לשלא בזמנו ועברה שנתו דאינו ראוי כלל לפסח. ובעינן אחד לעברה זמנו ולא שנתו, אף דראוי הוא לפסח שני. ואחד ללא עברה לא זמנו ולא שנתו דראוי האידינא, דאפילו הכי הוי פסח. וכתבו התוס', דאף אם הפרישו בן שתי שנים קודם זמנו, לפי דאינו ראוי לפסח, הוי שלמים.
2) חטאת חלב לשם חטאת דם, לדעת רבא היא כשירה, משום דסוף סוף הוי חטאת כוונה. אמנם דעת רב אחא בריה דרבא, דאף רבא לא הכשירה, משום דכתיב "ושחט אותה לחטאת" דבעינן דווקא לשם אותה חטאת. ואם הקריבה לשם חטאת מצורע, כיון דלא אתי לכפרה הוי כשוחט חטאת לשם עולה דילפינן לה לעיל לפסול. אמנם לדעת רבא אליבא דר' שמעון דדרש גבי מנחות "וזאת תורת המנחה" דהוקשו כל המנחות להדדי ואין מחשבה לשם מנחה אחרת פוסלת בהן, הוא הדין יש לדרשו גבי חטאת דכתיב "זאת תורת החטאת", ולשם כל החטאות אינו פוסל. ואיבעיא לרבא היכא דשחט לשם חטאת טומאת מקדש וקדשיו, דדומה לחטאת בכרת, ומאידיך אינה דומה בהא דמשכחת בדלות ודלי דלות.
3) בשינוי בעלים אדרבה פוסל הוא רק היכא דהוא מתכפר כמותו, ולהכי אם הוא מחויב חטאת אפילו חטאת דם, חשיב שינוי ופסול. ואם הוא מחויב חטאת נזיר דלא באה לכפר, לא חשיב שינוי בעלים, ולענין טומאת מקדש וקדשיו הוא ספק האם חשיב כוותיה אי לאו.

1) דעת ר' יוחנן דמהני לחשוב מעבודה לעבודה, ומסקינן דילפינן לה מקל וחומר משינוי בעלים, דהמחשב בשחיטה לזרוק דמה לא לשם בעליו הזבח נפסל ואף דבשחיטה גופה אין מחשבת שינוי בעלים פוסלת, וכל שכן במחשבת שלא לשמה דפוסלת אף את השחיטה גופה דיפסול בה שינוי בעלים. ודעת ריש לקיש דאין מחשבת מעבודה לעבודה, וילפינן לה מהא דכתבה התורה בוריקה דבעינן לשמה אף דכבר יש ללמודה משחיטה וקבלה. ור' יוחנן סבר דוריקה לא נלמדת משחיטה וקבלה, דאיכא למיפרך מה להם דכן שייכות בחטאות הפנימיות וטעונות צפון, ושפיר פרכינן לה אף דהאי קראי בשלמים כתיבין. וכתבו התוס', דפלוגתתם היא רק בשחיטה חוריקה דיש ללומדה מקל וחומר, אבל שאר עבודות דלית בהו קל וחומר, אף ר' יוחנן מודה דאין מחשבתין.
2) לענין מחשבת פיגול, כולי עלמא מודו דמהני משחיטה לקבלה, דכן הוא עיקר בפסול דפיגול, דמחשב בשחיטה לשם אכילת אדם או מזבח חוץ לזמנו או למקומו. ור' יוחנן סבר דשפיר ילפינן אף למחשבת שלא לשמה [אמנם בקל וחומר ליכא למילף, דאיכא למיפרך מה לחוץ לזמנו שכן כרת, וחוץ למקומו שנוהג בכל הזבחים ולא רק בחטאת ופסח כלשמה]. וריש לקיש סבר, דבפיגול לאו עבודה מעבודה היא, דהא אף המחשב להקטירו לאחר זמנו דלאו עבודה הוא נפסל הזבח, אלא דכך היא עיקר המחשבה דפיגול.
3) אם זרק דמה לשם עבודה זרה, חשיב זבחי מתים והבהמה נאסרת באכילה ובהנאה. ואם רק חישב לזרוק הדם לשם עבודת כוכבים, לדעת ר' יוחנן ילפינן מפיגול דמחשבים מעבודה לעבודה, וחשיב זבחי מתים ואסור באכילה ובהנאה. ולדעת ריש לקיש לא ילפינן חוץ מפנים.

1) ר' אליעזר סבר דדינו כחטאת ופסול שלא לשמה. ומעיקרא למדו מחטאת דתרוויהו באים על חטא, וכשר' יהושע פרך לו דמה לחטאת שכן דמה למעלה, אמר לו דפסח יוכיח, וכשדחהו דמה לפסח שכן קבוע לו זמן, הדר מהאי ילפותא. ואמרינן בגמ' דליכא למילף בצד שוה, דמה לתרוויהו שכן צד כרת [חטאת על חטא שיש בו כרת, ופסח יש בו עונש כרת. ואף דאשם תלוי בא נמי על כרת, מכל מקום אינו לכפר אלא להגין]. וסבר ללומדה מדכתיב בה "הוא" כחטאת ופסח. ודחינן דהוא דכתיב באשם איירי לאחור הקטרת אימורים דאין מעכבים. ומסקינן דילפינן לה מדכתיב "כחטאת ואשם" דהוקש אשם לחטאת. ומכל מקום אין ללמוד דם האשם ניתן למעלה כחטאת, משום דכתיב "הכהן המחטא אותה" אותה למעלה ולא אחרת למעלה. [ואף דגם גבי לשמה איכא מיעוט ד"אותה" שאני לשמה דכבר יצא פסח מהאי כללא. אבל מקום דם לא יצא מכללא, דאף בעולת העוף דמקומה למעלה, מכל מקום אינה בזביחה אלא במליקה. ועוד, דשאני חטאת דמוקמה על הקרן].
2) אין ללומדו בקל וחומר מעולה, דמה לאשם דכן מכפר. ואין לומר דחטאת העוף דמכפרת תוכיח, משום דאינה מין זבח. ואף מתרוויהו במה הצד ליכא למילף דמה לתרוויהו דאין להם קיצבה, אבל אשם יש לו קיצבה דניקח בכסף שקלים.
3) בחטאת כיון דכתיב בה ד' קרנות בעינן ד' מתנות. ובעינן דווקא באצבע ובקרן ועל חודה של קרן. אבל אשם דינה כשאר הקרבנות דנותן שתי מתנות שהם ארבע על שני הקרנות. ולדעת ר' ישמעאל ילפינן סביב סביב מעולה דבעינן בארבע קרנות, אמנם לא בעינן בארבע מתנות אלא בשתיים שהם ארבע אלא שיפסיק בין המתנות. ולא בעינן בהו חודה של קרן ולא אצבע.
4) מבואר בסוגיין דקל וחומר עדיף על היקש, אבל אינו עדיף על מיעוט. והיקש עדיף על מיעוט, אבל גזירה שוה אינה עדיפה על מיעוט.

1) לדעת חכמים רק דם החטאת נפסל כדכתיב להדיא בקרא "וכל חטאת אשר יובא מדמה". ולדעת ר' עקיבא ילפינן מריבויא ד"כל" וכל" דכל הזבחים נפסלים בהכי. ור' אליעזר סבר דאף האשם נפסל לפי דהוקש לחטאת. ומסקינן דטעמייהו דחכמים דלא הקישו לחטאת, משום דמעטי לה מדכתיב "דמה". והמכניס בשר כולי עלמא מודו דאינו פוסל, דהא דם כתיב. ואף אם שחטה בהיכל אינו פוסל, משום דלא כתיב ביה פתח אוהל מועד.
2) לדעת רבנן דהכשירו אשם שלא לשמה, איכא למימר דמנחת חוטא הוקשה לחטאת דנפסלת לשמה, ומנחת נדבה הוקשה לאשם דאינה נפסלת לשמה. ומסקינן, דעיקר מילתא דהאי היקשא אתי למימר דאם רוצה לעבוד את עבודות המנחה ביד כוריקת דם החטאת, שרי ובלבד שיעשה בימין, ואם רוצה לעבוד בכלי, והיינו לקבל הקטורת בכלי שרת כקבלת דם זבח, יכול אף לעשות בשמאל.
3) לתנא קמא דמתניתין, דווקא בחטאת ופסח איכא ילפותא דפסולים שלא לשמן. ודעת יוסי בן חוני דאף אחרים שנשחטו לשמן פסולים. ומבואר בסוגיין דהוא כי היכי דהם שנשחטו לשם שאר זבחים דפסולים. ובברייתא איכא פלוגתא דר' יהושע ור' אליעזר גבי

פסח שעברה שנתו שדינו כשלמים ושאר זבחים ששחטן בזמנו לשם פסח, דר' יהושע הכשיר מקל וחומר משאר ימות השנה דכשרים לשמו אף שהוא פסול לשמו, כל שכן בזמנו דאף הוא כשר לשמו. ור' אליעזר פסל, משום דהאי קל וחומר פריכא הוא, דמה לשאר השנה דאף הפסח כשר לשם שאר זבחים, אבל בזמנו דאינו כשר לשאר זבחים, אף הם לא יהיו כשרים לשמו. ולמסקנא יליף מדין אחר, דמה פסח שמוותרו בא לשלמים, לא מהני בו לחשוב לשם שלמים, שלמים דאין מותרין בא לפסח, לא כל שכן דלא יהני לחשוב בהם לשם פסח, וכשרי' יהושע השיב לו דלדבריו מן הראוי לפסול עולה לשם חטאת משום דאין מותרת קרב לחטאת, השיב לו ר' אליעזר דמה לחטאת שכן כשרה לשמה כל השנה, תאמר בפסח שאינו כשר לשמו אלא בזמנו. ולגירסא דידן נחלקו רבה ור' יוחנן האם ר' אליעזר פליג רק בשאר זבחים לשם פסח, אבל בחטאת מודה, והיינו דלא השיב לר' יהושע דלדידיה אף עולה לשם חטאת נפסלת. או דלדבריו דר' יהושע קאמר, אבל איהו סבירא ליה דכיון דהוא פסול לשם אחרים אף אחרים פסולים לשמו וכדקאמר מעיקרא. ולגירסת התוס', לא פליגי וכולי עלמא מודו דרק בפסח נחלקו.

י. (1) לשמעון אחי עזריה אם שחטו לשם גבוה ממנו, הזבח כשר. ואיבעיא לן אי כשר ועולה או דכשר ואינו עולה. אבל אם נשחט לשם נמוך ממנו הזבח נפסל. ויליף ליה מדכתיב "ולא יחללו את קדשי בני ישראל אשר ירימו" דמשמע דאם הוא מורם ממנו אינו מחולל. ונמדכתיב בלשון עתיד ילפינן נמי לאוכל טבל שעדיין לא הרימו ממנו תרומתו שהוא במיתה].

(2) שלמים גבוה מבכור משום דטעון ארבע מתנות נסכים וסמיכה ותנופת חזה ושוק. ואי נימא דלשמעון אחי עזריה לשם גבוה ממנו כשר ולא עלה, איכא למימר דנקטו להאי דינא לאשמועינן דאיירי בגוונא דאין בו ריצוי. אבל ליכא להוכיח מהא, משום דאיכא למימר דהא גופא אתי לאשמועינן דשלמים גבוה מבכור, דהכא הוא עיקר מילתא.

(3) ר' יהושע הכשירו משום דאכתי לאו זמנו הוא, והוי כשוחט ב"ג. ובן בתירא פסלו, ומסקינן דהיינו משום דמקצת היום ראוי לפסח, דיינינן ליה כשחטו בזמנו שלא לשמו, וליכא להוכיח מינה להכשיר פסח ששחטו לשמו בשחרית. ומדכתיב "בין הערביים" אין להוכיח, דאיכא למימר דאתי לאשמועינן דזמנו בין ערב י"ג דהסתיים בעלות השחר של י"ד לערב של ט"ז המתחיל בסיום יום י"ד. וכן אין להוכיח מדכתיב "שם תזבח את הפסח בערב" דאיכא למימר דהאי קרא בנתאחר איירי, דהשתא התמיד קודמו, כדאמרינן גבי תפילת מנחה ומוספין, דאף דזמן המוספין כל היום, מכל מקום אם נשתתה עד זמן מנחה, יש לאחזרה לאחר המנחה.

יא. (1) הדלקת המנורה נעשית בסוף היום לאחר כל העבודות, דכתיב "מערב עד בוקר" ודרשינן תן לה מידתה שתהא דלוקת מערב עד בוקר, וכן דרשינן דאין לך עבודה כשרה מערב עד בוקר אלא היא. ומדהוקשה הקטרת הקטורת להדלקת המנורה, ילפינן דזה הוא זמנה של הקטורת. וזמנו של תמיד של בין הערביים מכי ינטו צללי ערב, כדכתיב בין הערביים. ואף דאין להוכיח מבין הערביים, דאיכא למימר דהוא בזמן שבין ב' ערבים, מכל מקום מדכתיב את הכבש האחד תעשה בבוקר ילפינן דרק אחד נעשה בבוקר. [אמנם למסקנא ליכא ראייה דבין הערביים היינו זמן שבין ב' ערבים].

(2) אליבא דר' יוחנן דפסל פסח שנשחט ב"ד שחרית בין אם נשחט לשמו ובין אם נשחט שלא לשמו, יכול להפרישו רק מחצות, דאי לאו הכי הוי דחוי מעיקרא, ושמעין לר' יוחנן דדחוי מעיקרא הוי דחוי ואפילו קודם שחיתה. ולא יהני להפרישו ב"ג אף דראוי הוא לשלמים, דמכל מקום כשיגיע י"ד שחרית ידחה דאינו ראוי לכלום. אמנם דעת אביי דאין מחוסר זמן לכו ביום, ואף הפרישו משחרית אינו נדחה. ודעת רב פפא דאף מהלילה אפשר להפרישו, משום דלילה לאו מחוסר זמן הוא. ולר' יהושע שהכשיר הפסח ב"ד לשם שלמים, מעולם לא נדחה וכשר.

(3) ר' אפטוריקי חידש דאף דרק מבין ח' ימים כשר לקרבן, מכל מקום מהני להקדישו בלילה וילפינן מינה דאין לילה מחוסר זמן. ומשום הכי ליל שמיני נכנס הוא לדיר להתעשר. ואף דממנה נפשך אינו יכול להקריבו בלילה משום דכתיב "ביום צוותו", מכל מקום בעינן לקרא דווקא ביום השמיני הוא כשר, ואם שחטו בלילה ירד. [ואף למאן דאמר דלעולם שחטת לילה אם שחט ירד, אכתי בעינן קרא לבמה דאין שחטת לילה פוסלת בה].

יב. (1) אמר ר' יוחנן דקדושה ואינה קדושה ויכול לעשותה תמורה ותמורתה כיוצא בה. ושמעין דיש דחוי אפילו בבעלי חיים, ומשום הכי קדושה ואינה קדושה. ושמע מינה דחוי מעיקרא הוי דחוי. ושמע מינה יש דחוי בדמים. ולרש"י היינו דאף בקדושת דמים איכא דחוי, ולר' חיים היינו דאף קדושת דמים מדחה לתמורה מלהקרב, ולר' חננאל היינו דאף הדמים דחויים מלהקריב בהם את מחשבתו. ואף דשמעין להני תלת ממתניתין דמפריש נקיבה לפסחו, שאני התם דדחיה בידיים. ועוד כתבו התוס' (בעמוד ב), דשאני ההיא דר' יוחנן דבידו לתקנו על ידי שיקנה את כולה.

(2) אמר ר' יוחנן דהוי נראה ונדחה דכולי עלמא מודו דנדחה עולמית. והיכא דהפריש הקרבן בעודו מומר, כתבו התוס' דכיוון דהוי דחוי מעיקרא ובידו לתקן בקל, לא חשיב דחוי. ואין ללמוד את דינו מנשתטה דשאני הכא דבידו לחזור, ומאידיך אין ללמוד את דינו של נשתטה מהמיר, דשאני המיר דדחה עצמו בידיים.

(3) דעת ר' יוחנן דבכהאי גוונא חשיב דחוי משום דהקרבן נדחה. ופירש רש"י משום דעל ידי הוראת הבית דין תורת קרבן חלב נדחת מכל ישראל. והתוס' ביארו, דממנו נדחה תורת קרבן. ובשם ר"ת פירשו, דכוונת הגמ' איפכא דהכא חשיב דחוי רק בגברא, דמשום טעות הגברא אינו יכול להביא קרבן ולא משום פסול גופו.

(4) דעת בן עזאי דאף העולה שנשחטה שלא לשמה פסולה. ויליף לה בצד שוה מחטאת ופסח, דאם פסח שאינה כליל נפסלת, כל שכן עולה, ואם תאמר מה לחטאת שכן מכפרת, פסח יוכיח. וליכא למימר דיש להם צד שוה שכן כרת, משום דחטאת בא על חיוב כרת, ובפסח עונשו הוא כרת. ואי בעית אימא, דעולא גמרא גמיר לה משבעים ושנים זקן.

יג. (1) לתנא קמא, בעינן לשמה בשחיטה בקבלה בהולכה ובזריקה. ולר' שמעון הולכה לא בעינן לשמה, משום דהוי עודה דאפשר לבטלה, דהרי יכול לשחוט בצד המזבח. ולדעת ר' אליעזר רק מהלך במקום שצריך להלך בעינן בה לשמו. ואף אם חישב באותה עבודה לשמה ושלא לשמה, פסול.

(2) מסקינן דהאי קרא לאו בזריקה איירי, משום דזריקה כבר נכתבה להדיא, אלא בקבלה איירי. וביאר רש"י, דליכא למימר דבהולכה איירי, משום דאפשר לבטלה ולא מסתברא דקפיד בה רחמנא. וכן הסיקו התוס'. ולעיל (ד). ביאר רש"י, דהיא העבודה ששייכת מיד אחר השחיטה. [והתוס' הקשו לפירוש זה, דאי הכי, מאי סלקא דעתין דאיירי בזריקה]. ומדכתיב "בני אהרון הכהנים" ילפינן דווקא בבגדי כהונה הם כהנים. והתוס' כתבו, דילפינן לה בגזירה שוה.

(3) ר' טרפון שמע דיש הפרש בין זריקה לקבלה. ופירש ר' עקיבא דזריקה עשה מחשבה כמעשה ובקבלה לא עשה, ומסקינן דהיינו לענין המחשב בשאר עבודות על מנת לקבל הדם שלא בזמנו, דכיון דאינה אכילה ליכא בה משום פיגול, ולא דמי לזריקה דהוי אכילת מזבח ושייך בה פיגול. ואינו סותר להמבואר במתניתין דמהני מחשבה אף בקבלה, משום דמתניתין איירי במחשב בקבלה עצמה. וכן

יש הפרש לענין עונש כרת, דדווקא בזריקה דילפינן לה מדם שפך איכא כרת. וכן לענין חיוב פסולים, דדווקא בזריקה חייבים, משום דדווקא בעבודה תמה שאין אחריה עוד עבודה איכא חיוב בפסולין שעבדו.

יד. (1) מחשבה פוסלת רק בעבודות המעכבות כפרה, וילפינן לה מהא דיצאה זריקה מן הכלל ללמד דדוקא דבר שהוא עבודה ומעכב כפרה כמותה מהני בו מחשבה. ובעינן שיחשב על אכילה חוץ לזמנו, ובין אכילת אדם ובין אכילת מזבח, דהיינו זריקת הדם ושפיכת השיירים והקטרה, וילפינן לה מדכתיב "ואם האכל יאכל" דבשתי אכילות איירי, אכילת מזבח ואכילת אדם. ואינו סותר למאי דאיבעיא לן במנחות גבי נשפכים, דהתם איירי דנשאר מקצת דם בכלי ועליו לא חישב.

(2) עיקר דין פיגול נאמר בשלמים. ודעת בר פדא דלענין שאר זבחים לאו משלמים ילפינן אלא מריבויא, דאי משלמים ילפינן, ליכא למילף אלא דומיא דשלמים, דרק עבודות המעכבות בשלמים יהיה בהם דין פיגול, וכן דווקא פסולים הפוסלים בשלמים יצילו מידי פיגול. אמנם דעת רשב"ל, דשפיר איכא למילף משלמים, ומסברא אמרינן, דכי היכי דבשלמים בעינן דווקא עבודות המעכבות, אף בשאר הזבחים אזלינן בתר עבודות המעכבות, וכן כל הפסולים שנאמרו בזבחים מהני להציל מידי פיגול דומיא דשלמים.

(3) הקמיצה פוסלת משום דדמיה לשחיטה, והנתינה לכלי פוסלת, או משום דדמי לקבלה ואף דהכא בידיים נותן, או משום דדמי להולכה דאי אפשר בלא היא. וכן המוליך והמקטיר פוסלים דדמי למוליך ומקטיר דזבח. וכתבו התוס' דהגשה אינה פוסלת, משום דקודם הקטרה הוי כקודם שחיטה דלית בה פיגול.